

יו"ל ע"י מכון 'כתבי בן מלך'

לתרומות והנצחות נא לפנות ל: 054-8422488

לקבלת העלון במייל, ניתן להצטרף בכתובת
mechonbenmelech@gmail.com

כתובת המכון: אוהב ישראל 1/9, ביתר עילית

לתגובות והערות נא לפנות ל: 052-7616048

במדבר סיני באחד לחודש השני

בשורה טובה לקהל לומדי התורה והוגיה
שמחים אנו לבשר ללומדי התורה בכל אתר ואתר,
על צאתו לאור עולם והפצתו של הספר לו ציפו רבים

'בן מלך על התורה - במדבר'
ב' חלקים
מאת רבינו הגדול בעל הבן מלך זצוק"ל

אשר משמיה זכו ליה לפתוח שערי אורה בדרכי לימוד
המקראות בדרך המפרשים הקדמונים ראשונים ואחרונים
ד"ל והשתלבות דרשות חז"ל עם פשוטו של מקרא

ועתה זכינו לבושם הזה שעדיין לא בא כמונו כאשר
פרש את אדרת ביאורו על ספר 'במדבר', לבאר את
ייחודו של ספר זה, מהות עניינו מצוותיו ופרשיותיו.

בקע אור חדש בשחקים.
טעמו וראו!

ניתן להשיג בחנויות המוכרות
ובמשרדי המכון

ומתוק האור וטוב לעיניים לראות את השמש

כמו כן ניתן להצטרף לקבלת עלון "אוצרות בן מלך" שיוצא לאור מידי שבוע
בכתובת המייל: mechonbenmelech@gmail.com

בשורה טובה למבקשי ה'

ניתן להאזין לשיעורי רבינו זצוק"ל בקו השיעורים

'קו בן מלך'

03-3077354

ישנה אפשרות לבחור במאגר הממוחשב ולהאזין לשיעורים
בפרשת השבוע

שמעו ותחי נפשכם

ויהי רצון שנוכה להגדיל תורה ולהאדירה

מכון כתבי בן מלך
הנהלה

הודעה חשובה ומשמחת לתורמי המכון

ניתן לקבל החזר מס

על תרומות למכון בגובה של

עד 35% מערך התרומה

לפי סעיף 46

- ספרים
- למען השנה
- סדרת ספרים
- ביאורים ואמרים
- על הפסוק חמישי תורה
- שיעורים
- על התנ"ך
- סדר
- הגות ומחשבה
- ביאורי סוחר
- סדר
- אמונה ומחשבה
- מגאן
- תורה ודעת
- אמריכם
- תורה ודעת

הנצחות תורמים

קו בן מלך
03-3077354

מיתותיה מכון
שיעורים 94 מקום מיוחד

עבודת השנה בבני מוסד
לשמוק סיקוריו רבינו
מתחילים לנו בשנים
בכל התחומים

הכשרת ספרו בן מלך
בתיבת המסורת בבני חלקים

מלון ההשכלה
כתובת אוהב ישראל 1/9
ביתר עילית
עמודה מובנה לפי סעיף 46
לפרטים והצטרף
mechonbenmelech@gmail.com

אוצרות
בן מלך

**עבדי המלכים, אבל עבודת מתנה - גדולה נתתי לכם
בה לכבוד ולתפארת מאת.**

עבודת בית המקדש כוללת בעיקרה שני חלקים:
חלק השעבוד, שהיא נשיאת עול העבודה והשירות
לה. וחלק השררה, הלא היא הגדולה והכבוד,
הקדושה והזכות המיוחדת הניתנת לנושאי תפקיד
רב מעלה זה.

והנה ביסוד הדברים היה הדין נותן, שכל מי
שהופקד לשמש בעבודת המקדש, הריהו נושא את
תפקידו הן לזכות והן לחובה, ואשר לכן הכהנים בני
אהרן שנבחרו לכהן לה' ולזכות במעלתה וגדולתה
של עבודת אהל מועד - הם אשר צריכים להיות
מופקדים גם לעבוד ולמשא, ולסיפוק כל צרכי
המעשיים של המקדש. אולם בפרשה זו חולקו שני
חלקים אלה לשני מעמדות, מעמד הכהונה ומעמד
הלויה, כאשר הכהנים חשובים 'בני הבית' המשמשים
בקודש פנימה, ואילו הלוויים נושאים תפקיד של
'משרתי הבית', וכמו שאמרו (ספרי יח, ו. וברשי" לעיל
פסוק ב) "שומרי שערים, גזברים ואמורכלים". ובכך
נחשבים הלוויים כנתונים לכהנים, בהיותם כפופים
תחת מרותם, וממלאים את העבודה שאמלא הם
היו הכהנים צריכים לעשותה.

ואכן דווקא בפרשה זו - בה הובררו ונקבעו
חלקם ותפקידם של הכהנים ושל הלוויים בעבודת
הקודש - נתחדש גדר מיוחד זה, שעבודת הכהנים
"עבודת מתנה" היא, כי אחר שניתנו להם הלוויים
לעבוד ולמשא, הוסר מעליהם חלק העבודות ונשיאת
עול צרכי הבית, ולא נותרה להם כי אם חלק המעלה
והגדולה, לעמוד בראש משמר הבית ולשמש בקודש
פנימה כבני-הבית. וכך תלה הכתוב שני העניינים
זה בזה: "הנה לקחתי את אחיכם הלוים מתוך בני
ישראל לכם מתנה נתונים לה' לעבוד את עבודת
אהל מועד" - ואילו אתם הכהנים - "תשמרו את
כהנתכם לכל דבר המזבח ולמבית לפרוכת...". ועל
ידי זה נמצא כי - "עבודת מתנה אתן את כהונתכם".
ובגמרא דרשו מקרא זה על מתנות הכהונה
(פסחים עג.): 'עבודת מתנה אתן את כהונתכם' - עשו
אכילת תרומה בגבולין כעבודת בית המקדש. כלומר

אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל"
והוא משום ייחוס וכבוד. ועל טעם זה כתב רש"י
שמשום בקשתו של יעקב, לא הוזכר שמו. ומדויק
מאד כי תפילתו של יעקב היתה "בקהלם אל תחד
כבודי" כלומר שלא יכתב שמי עליהם משום "כבוד".

* * *

**המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם...
ובקשתם גם כהונה; כי תשתרר עלינו גם השתרר**
(טז, ט-יג)

שני סוגי תלונות היו אלו, רצונו של קרח היה
ליטול שררה לעצמו ולקבל לידו את מטה ההנהגה,
כפי הנלמד מתשובתו של משה על תלונתו: "שמעו
נא בני לוי, המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם
וגו' ובקשתם גם כהונה", הרי מפורש בזה שקרח
ביקש כהונה. אולם דתן ואבירם לא בקשו שררה
לעצמם, אלא קראו תגר על עצם ההנהגה, ורצונם
היה שלא יהיה נשיא בישראל כלל ואיש כל הישר
בעיניו יעשה, כדרך שכבר אמרו לו למשה במצרים
(שמות ב, יד) "מי שמך לאיש שר ושופט עלינו".

ושתי תלונות אלו, שתי מידות הן בחולקים
על החכמים בכל דור ודור. כי החשובים שבהם,
מחלוקתם נובעת מתוך קנאה בגדולת החכמים
ומעמדם הנכבד, משום שחפצים הם להתכבד
וליטול שררה זו לעצמם. אולם הפחותים שבהם,
שנטילת השררה לעצמם רחוקה מהם, מחלוקתם
נובעת אפוא, מתוך רצונם לפרוק מעליהם את עול
הנהגת החכמים וללכת בשרירות לבם, בבחינת
"עבדא בהפקירא ניחא ליה".

* * *

**ואני הנה לקחתי את אחיכם הלוים מתוך בני
ישראל לכם מתנה נתונים לה' לעבוד את עבודת
אהל מועד. ואתה ובניך אתך תשמרו את כהנתכם
לכל דבר המזבח ולמבית לפרוכת ועבדתם, עבודת
מתנה אתן את כהנתכם והזר הקרב יומת (יח, ט-ז)**

וכתב רש"י: עבודת מתנה - במתנה נתתיה לכם.
והרמב"ן פירש: והנכון בעיני, שיאמר ועבדתם -
עבודת כהונה, ואיננה לכם עבודת שעבוד כעבודת

'עבודת מתנה' זו האמורה כאן - כרוכה כענין אחד עם 'מתנות הכהונה' המפורשות בהמשך הפרשה להלן (יח, ה) 'ואני הנה נתתי לך את משמרת תרומתי לכל קדשי בני ישראל לך נתתים למשחה' - שהם אכילת קדשי בני ישראל, התרומות, הבכורות ודמי פדיונם, החזה והשוק וכל תרומה ומתנה הבאה אל בית ה'.

ולפי האמור יבואר, כי שתי ה"מתנות" האמורות בפרשה זו חוברות יחדיו למתנה כוללת אחת, שהיא עצם הכהונה שניתנה להם, להיחשב כבני ביתו של ה'. אלא שמעמד גדול זו טומן בחובו זכות כפולה ומכופלת, הן בצבינה של עבודת כהונתם, שאינה עבדות ושירות אלא 'מתנה', והן במתנותיהם מתרומות העם וקדשיו, שמתוך מעמדם כבני הבית הרי הם אוכלים את לחם הבית, כבנים הסמוכים על שולחן אביהם.

וזהו אשר דרשו חז"ל (שמות רבה לו) 'ואתה הקרב אליך' - הדא הוא דכתיב (תהלים סה, ה) 'אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך'. א"ר יצחק משל לאוהבו של מלך שתיגר וועשאו פרוטיקאטור שלא יהא זו מפלטיין, ואוכל מותריו של מלך, כך אהרן היה שוה לכל ישראל ועשאו הקב"ה כהן גדול ואמר לו (ויקרא כא) 'ומן המקדש לא יצא', ואכל מותריו של הקב"ה שנאמר 'והנותרת מן המנחה'. כלומר, שני חלקי הפסוק - "אשרי תבחר ותקרב ישכון חצריך" ו"נשבעה בטוב ביתך קדוש היכלך" - שתי זכויות כלשעצמן הן, אך יסודם אחד, כי אותה הזכות והמעלה העצומה שניתנה לבחירי ה' לשכון בחצרות בית ה', היא גם זו הנותנת להם במתנה את לחם ה', ואת קדשי ישראל ומתנותיהם המורמים לבית ה'.

הבדל מעמדות זה בין הכהונה לבין הלוייה, אנו מוצאים גם בגדרי מתנותיהם ואופיים. שכן, הכהנים אינם מקבלים שכר תמורת עבודתם, אלא כל מתנותיהם נחשבות כאכילה משולחן גבוה, כלומר הלחם לחם ה' הוא, ואך זכות ניתנה להם לאכול ממנו, אולם המעשרות הניתנים ללויים חולין הם, ונתונים להם כמתנה גמורה כשכר תמורת עבודתם, כמו שנאמר: "ולבני לוי הנה נתתי כל מעשר בישראל

לנחלה חלף עבודתם אשר הם עובדים את עבודת אהל מועד"; "ואכלתם אותו בכל מקום אתם וביתכם כי שכר הוא לכם חלף עבודתכם באהל מועד". והכל בא מיסוד אחד, כי המשרתים אינם בעלי זכויות כבנים, ואינם זכאים לאכול מלחם הבית כמוהם, ולא ניתנה להם מתנת המעשר אלא כשכר תמורת עבודתם.

* * *

כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים (יח, יב)

בכל מקום בתורה מבניאים ובכתובים, בו הוזכרו שלשה יסודות מאכל אלו, מופיעים הם לפי סדר חשיבותם: דגן, תירוש, ויצהר. הדגן הוא הראשון במעלה לפי שהלחם הוא עיקר מאכלו של האדם, אחריו בא התירוש משום שהיין הוא המשקה החשוב ביותר, והיצהר - שהוא הפחות מבין שלשתם - לעולם יבוא אחרון. כסדר הזה נמנו הם גם במצות נתינת התרומה שבפרשת שופטים (דברים יח, ד): "ראשית דגנך תירושך ויצהרך וראשית גז צאנך תתן לו". ויש לעיין אפוא מדוע יצא פסוק זה מן הכלל, בו מופיעים הם בהיפוך הסדר: יצהר, תירוש ודגן.

ונראה שסדר זה נקט הכתוב בדרך "לא זו אף זו". כי הנה מצות התרומה לא הוטלה מן התורה על כל פירות הארץ, אלא על שלשת יסודות המאכל החשובים, הדגן התירוש והיצהר. ומאחר שחובת מאכלים אלו בתרומה נעוצה בשל היותם מאכלים חשובים, הרי שבמצות נתינת התרומה אכן מנאם הכתוב כדרכו בכל מקום; לא זו בלבד שמתוך הדגן החשוב מכל - מצוים ישראל להרים תרומה לה', אלא אף היין - שדרגת חשיבותו פחותה מן הלחם - גם הוא חייב בתרומה. ולא זו בלבד אלא אף השמן הפחות מבין שלשתם - נכלל ביסודות המאכל החשובים, המורמים וניתנים לה'.

ואולם בפרשה דגן, אין הכתוב עוסק בעיקר מצות התרומה, אלא להורות שהתרומה המורמת מאת בני ישראל כמתנה לה' - נְתָנָהּ ה' לכהנים. ולכן צורת "לא זו אף זו" שנקט הכתוב בזה, הוא בהיפוך הסדר דייקא - יצהר, תירוש, ודגן. כלומר,

לא זו בלבד שתרומת היצירה הניתנת לה - ניתנה לכהנים, אלא אף התירושהו חשוב יותר, ואפילו הדגן שהוא החשוב מכולם - שבו היה מקום לומר שמצד חשיבותו תהא תרומתו ניתנת לה לבדו - אף זו "לך נתתים".

* * *

כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים (יח, יב)

יש לדקדק, מדוע חילק הכתוב והפריד בין הדגן והתירוש - לבין היצירה. שלא נאמר "כל חלב יצהר תירוש ודגן", אלא "כל חלב יצהר וכל חלב תירוש ודגן" - חלב היצירה לחוד, וחלב הדגן והתירוש לחוד.

ונראה שחלוקה זו נובעת מאותו הטעם שהבדיל ביניהם הכתוב בתוך שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל - "ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון, ארץ זית שמן ודבש" (דברים ח, ח). וכבר ביארנו בארוכה במקום אחר (ספר 'בן מלך חנוכה' - מאמרי ט"ו בשבט) כי טעם התחלוקת הכתוב לשני חלקים אלו, בהזכרת 'ארץ' פעמיים, הוא משום ששתי קבוצות נבדלות הן: 'הארץ' הראשון כולל את הפירות החשובים שבארץ. תחילה נמנית התבואה שהיא הראשונה במעלה, אחריה החשוב שבמשקים - היין, כמו"כ נמנו אחריהם הפירות הנאכלים כמות שהם. ואילו 'הארץ' השני מונה את הדברים שאינם נאכלים כמות שהם, אלא נלווים אל המאכל להטעימו ולתבלו, דהיינו השמן והדבש, שאכן לא נקראו על שם צורתם הראשונית - זית ותמר - אלא על שם יעודם העיקרי והחשוב להעשרת טעם המאכל והמתקתו - הזית לשמן והתמר לדבש. ובכך ציין הכתוב לשבח את הארץ הטובה שלא יחסר כל בה, בהיותה ארץ מבורכת בתנובתה - הן במבחר מיני המאכל והמשקה המשובחים שיימצאו בה לאכלה ולשבוע מטובה, והן בשבח המאכל וטעמו המושלם, בהיותה ארץ שלא יחסר בה כל תבלין ותוספת.

הנה כי כן, גם בפסוק זה באו הדגן והתירוש והיצירה על מקומם הראוי להם, כי הדגן והתירוש חייבים בתרומה מצד היותם החשובים שביסודות המאכל והמשקה, שהלחם הוא ראש למאכלים והיין

הוא ראש למשקים. ודרגת חשיבותם דומה, באופן שראויים להיכלל תחת גדר אחד - "כל חלב תירוש ודגן" - כדרך שנכללו כאחד בשבעת המינים. אך השמן - שסיבת חשיבותו להתחייב בתרומה היא בשל היותו ראש וראשון למשביחי הטעם - הרי שאינו נכלל בין היסודות הנאכלים כמות שהם, אלא נבדל מהם ונמנה לבדו - "כל חלב יצהר".

ולפי זה יעלה יפה גם מה שנתבאר לעיל, בסדר "לא זו אף זו" שנקט כאן הכתוב בסדר עולה. כי אכן סדר זה מחולק ביסודו לשני חלקים אלו; לא זו בלבד ש'כל חלב יצהר' - שהוא רק מתוספות המאכל והטעמתו - הוא אשר ניתן לכהנים מאת ה', אלא אף 'כל חלב תירוש ודגן' - דהיינו הלחם והיין שהם מאכלים ומשקים גמורים - גם הם ניתנים לכהנים. זוהי החלוקה הבסיסית, הכוללת כאחד את המאכל והמשקה לעומת התבלין. אלא שבתוך החלק השני עצמו, נתוספה כמין חלוקה פנימית על זו הדרך, ולפי שהמאכלים חשובים יותר מהמשקים כאמור, אכן הקדים הכתוב את התירוש לפני הדגן, כסדר הנכון לפי חשיבותם.

* * *

ופדויו ממן חודש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים בשקל הקודש עשרים גרה הוא (יח, טז)

'ככור שנולד עם שני ראשים', מבואר בגמרא (מנחות לז:): שנפדה בעשרה סלעים, ושקיל וטרי למה זה נשתנה דינו מכל טריפה, והרי כל יתר כנטול דמי, וככור שנטרף פטור מפדיון לגמרי, ומסיק 'שאני הכא דבגולגולת תלא רחמנא'. ועיין רש"י ותוס' ששמעו מדבריהם (וכך פירשו האחרונים בדעתם) שגזירת הכתוב היא, שטריפות כגון זו אינה פוטרת מן הפדיון.

והקשה החזו"א (מנחות סימן מב אות ד): וקשה הא דאמר שאני הכא דבגולגולת תלי רחמנא, ומה תשובה היא זו כיון שהוא טריפה לא עדיף משאר טריפה, דכל הטריפות יש להם גולגולת. וצריך לומר דהא דכתיב גולגולת בתורה היינו לחייב שתיים, וא"כ על כרחיך גזירת הכתוב הוא בהאי טריפה. אבל הדבר תימה מה ראתה תורה לחייבו יותר מכל טריפה... ולולא דבריהם יש לומר דנולד בשני ראשין אינו טריפה

כלל... וכיון שהחיים משמש לשתי הגולגולות חשיב ככל אחד יש לו חיים מיוחדים. הרי שהעלה החזו"א חידוש נפלא, ששני ראשים אינו בכלל יתר כנטול, שמאחר דבגולגולת תלי רחמנא, והראש הוא הקובע את מעמד האדם כככור לענין פדיון, הרי שאדם בעל שני ראשים נחשב אפוא כשני אנשים, לפי שכל אחד יש לו חיים מיוחדים.

וביאור הדברים הוא, כי האדם שניחן בדעת ותבונה, מהותו וחשיבותו אינה מיוחסת לאברי גופו, אלא כל עיקרו ומעמדו נישא ברוחו אשר נתן אלוקים בקרבו, בחכמה הטמונה במוח שבראשו, ואילו שאר האברים שבגוף לא נבראו אלא לשמש את הראש, להחזיקו ולהחיותו, ולהיות ככלים בידו להביא לידי מעשה את הכוח שבמחשבתו. וכיון שכך, כאשר נדרשים אנו לקבוע את מהותו של האדם, אין אנו מתייחסים לגופו ואבריו, שכן אלו אינם אלא משמשיו. רק הראש, האוצר בתוכו את התבונה והחכמה, תכלית תעודת האדם, הוא הראוי להתייחסות, ואך הוא הקובע את אופיו ודינו, כי זה כל האדם.

לפיכך, שני ראשים המשותפים לגוף אחד, נדונים כשני אנשים נפרדים, שכל ראש מביניהם נחשב כאיש לעצמו, והגוף המשמש אותם משותף לשניהם. ולכן אינם בכלל טריפה, מאחר שכל "איש" מצד עצמו אין בו חסר ויתר, שעובדת השתתפותו עם אחיו בגוף אחד אינה מגרעת משלמותו.

ונראה שכל הדברים הללו לא נאמרו אלא באדם, שבו חלק החומר משמש את חלק הרוח, בהיות חכמתו עיקר וגופו טפל לה כאמצעי להוציא לפועל את מחשבתו. אבל בבהמה לא יהיה הדבר כן, כי מאחר שאין לה דעת, וכל מגמת רוחה היא אך לקיום וריבוי החומר שבה, נמצא שהגוף הוא הנחשב כעיקר אצלה, ואדרבה, הראש הוא אשר נטפל לגוף, על מנת לשמש ככלי המכוון את גופה לתור אחר

מאכל. אי לזאת, בהמה בעלת שני ראשים, אינה נדונית כשתי בהמות בעלי גוף אחד, אלא כבהמה אחת בעלת ראש מיותר, והרי זו טריפה משום יתר כנטול.

ומאידיך אף מצינו, שבהמה שיש לה ראש אחד ושתי גוויות אינה נחשבת כטריפה. שכן מתוך שנאמר (דברים יד, ז): "אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה השסועה", דרשו חכמים (נדה כד.) **השסועה** - בריה שיש לה שני גבין ושני שדראות. ועיין רמב"ם (הלכות מאכלות אסורות פ"א ה"ו) דקיי"ל שאין השסועה מין מיוחד בפני עצמו, אלא בהמה טהורה שילדה או שנמצאה במעיה כמין בריה חדשה, שלא כצורתה הראויה. ואם כן יש לתמוה לכאורה, מדוע הוצרכו ללימוד מיוחד על מנת לרבות את השסועה באיסור אכילה, והרי כל שכמותה אינה חיה, שהגב והשדרה הם אברים שהנשמה תלויה בהם, ואם כן תיפוק ליה משום יתר כנטול, ואין לך טריפה גדולה מזו.

אלא מאן נמצינו למדים, כי אכן זהו מותר האדם מן הבהמה, וזה לעומת זה הם עומדים. כי הנה כדרך שנתבאר שהאדם נושא את תעודת חייו בראשו וכל גופו לא נברא אלא לשמשו, ובהיותו בעל שני ראשים הרי הוא מוגדר כשני אנשים בעלי גוף משותף. הנה כי כן, לעומת 'רוח בני האדם העולה למעלה' עומדת 'רוח הבהמה היורדת למטה לארץ', כשכל מהותה נקבעת על ידי גופה, ושני הגבין והשדראות - שהם מהוים למעשה שתי מערכות גוף נפרדות - מקבילים הם לשני ראשים באדם, וכיון שראש הבהמה לא נברא אלא לשמש את גופה ככלי עזר וכטפל לה, נחשבת השסועה כשתי בהמות בעלות ראש משותף, המשמש את שתיהן כאחת. ואכן מצד הלכות טריפה לא היה מקום לאסרה, לפיכך הוצרך הכתוב להשמיענו במיוחד, שהשסועה אסורה באכילה.

גדרי ברכה ארוכה וברכה קצרה וגדר הברכה בקידוש היום

פלוגתא בנוסח ברכת אירוסין

במשנה (ברכות יא.) 'בשחר מברך שתיים לפניה ואחת לאחריה, ובערב מברך שתיים לפניה ושתיים לאחריה, אחת ארוכה ואחת קצרה, מקום שאמרו להאריך אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריך, לחתום אינו רשאי שלא לחתום שלא לחתום אינו רשאי לחתום'.

בגמרא כתובות (ח:) ברכת אירוסין מאי מברך, רבין בר רב אדא ורבה בר רב אדא תרויהו משמיה דרב יהודה אמרי ברוך אתה ה'... אשר קדשנו במצוותיו, וציונו על העריות, ואסר לנו את הארוסות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי חופה וקדושין. רב אחא בריה דרבא מסיים בה משמיה דרב יהודה בא"י מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין. הנה נחלקו אמוראי אם מברך ברכה קצרה ללא חתימה או ברכה ארוכה עם חתימה. ונתבאר טעמם בגמרא - מאן דלא חתים מידי דהוה אברכת פירות ואברכת מצוות, ומאן דחתים מידי דהוה אקידושא.

מבואר דפליגי בזה אם ברכת אירוסין דמיא לברכת הפירות והמצוות וממילא הוי ברכה קצרה בלא חתימה, או דמיא לקידוש של שבת ומועד, וממילא הוי ברכה ארוכה עם חתימה. אכן עדיין צריך ביאור מאי יסוד פלוגתתם, דבשלמא למ"ד כברכת הפירות והמצוות דמי, שפיר מובן, כי גם כאן הוי ברכה על מצוה, אולם אכתי צריך לעיין במאי דמיא הכא ל'קידושא'. ורש"י פירש - כיון דבלשון קדושה היא כקידוש היום, חתמינן בה כי התם, דבהיא חתמינן משום דיש בה הפסק כגון כי הוא יום תחילה למקראי קודש. ובתוס' שם כתבו על פירש"י 'אינו נראה'. ולכאורה משום שהדברים תמוהים לדמות ברכת אירוסין לברכת קידוש מפני דבלשון 'קדושה' היא, דכי משום לשון נופל על לשון נבוא לדמות הני ברכות להדדי, ובשלמא התם בקידוש פירש"י דחתמינן בה משום שיש בה הפסק,

אבל מאי שיאטיה ברכת אירוסין - שאין בה הפסק - לברכת קידוש.

והתוס' פירשו בזה, דמשום האריכות פליגי אי צריך לחתום או לא, דמאן דלא חתים ס"ל שאין בה די אריכות, ומאן דחתים ס"ל משום דהאי נמי חשיבא ארוכה. אכן גם דבריהם צריכים עיון טובא, דא"כ נמצא דפליגי בכמה תיבות נחשבת כברכה שיש בה 'אריכות', והיא פלוגתא רחוקה דלא מסתבר שיפול בזה מחלוקת. ועוד דהא גופא יש להבין אמאי ישנן ברכות שקבעו להם חכמים נוסח ארוך ומשום כך נצרכו לחתימה, וישנן ברכות שקבעום בנוסח קצר וממילא אין בהם חתימה, ומהו אפוא הכלל בזה.

ובאמת כבר נתקשו בזה התוס' בעצמם 'מאי שנא מברכת התורה דחתמינן בה באשר בחר בנו אע"ג דברכת אירוסין אריכא טפיל'. הרי שיש ברכה שתיקנו לה חתימה אף שמצד כמות המילים אינן כ"כ ארוכות. וכן יש להוסיף להקשות שמאיך מצינו ברכות ארוכות שאין בהם חתימה לכו"ע, כגון ברכה רביעית דברכת המזון, שאין בה חתימה אף שיש בה אריכות טובא.

גדר ברכה ארוכה וברכה קצרה

והנראה בגדר הדברים של ברכה ארוכה וברכה קצרה. שכל ברכה שבאה על דבר פרטי מסויים, כגון ברכת הפירות וברכת המצוות, שיש לו איזה מאכל, או איזו מצוה, בזה תיקנו לברך על הדבר שיש לו ודיו. ולכן אומר ברכה קצרה. אבל כאשר הברכה באה על עניין ומצב כללי שמעניק הקב"ה, כגון שנותן קדושת השבת לישראל. שהשבת הוא על כללות נתינת השבת ושהיא גם אות על קדושת ישראל, על כן תיקנו להאריך בה בדברי שבח על כללות העניין, ומה שהיא 'ברכה ארוכה' כלומר שטבעו לחתום בה בברוך, אין עיקר הטעם מחמת אריכות הלשון, אלא מחמת תוכנה שבא לשבח ולברך על ענין כללי ולא על פרט מסויים, ולכן בברכה שענינה שבח על ענין

לקדושת ישראל, לכן תיקנו להאריך בה, ואף שהיא מצוה פרטית אולם מכיון שמצוה זו נובעת מכללות המציאות של קדושת ישראל, שנתן לנו הקב"ה קדושה זו של מצוות עריות וסדר חופה וקידושין, יש להאריך בה.

ובזה פליגי, דס"ל להאי מ"ד דמכיוון שעיקר תקנת ברכת אירוסין מכוונת למצוות אירוסין הפרטית, ממילא הוי כשאר ברכת המצוות שהיא ברכה קצרה בלא חתימה. ואידך מ"ד ס"ל שמכיון שכשאנו מברכין על מצוה זו יש להדגיש כללות עניין הקדושה הניתנת לנו במצוה זו, ולברך עתה על כל מצב הקדושה שיש בישראל על ידי מצוות אלו. לכן יש לה להיות ברכה ארוכה, וצריך לחתום בה בברוך מקדש עמו ישראל על ידי חופה וקידושין. וזה כוונת הגמרא במאי דקאמר 'מידי דהוה אקידושא', ר"ל דכיון דהיא מצוה המורה על קדושת ישראל, דומה היא לברכת קידוש היום שבאה על קדושת השבת וישראל.

[ועיין בר"ן וברא"ש ריש כתובות (מובא בב"א בע"ז סימן לד) דס"ל שאין ברכה זו כלל ברכת המצוות, אלא היא ברכה על שבח קדושת ישראל, אמנם לפי דברינו יש כאן ברכה משולבת ששני הענינים נכללו בה יחד, יש כאן גם ברכת המצוות וגם ברכה על הקדושה הכללית המתבטאת במצוות הקידושין].

ועי"ש בשיטה מקובצת - וזה לשון שיטה ישנה מאן דלא חתים מידי דהוה אברכת מצוה דהתם טעמא מאי משום הודאה הא נמי הודאה היא, ומאן דחתים מידי דהוה אקידושא הא נמי ענין קידוש הוא וכל עניין קידוש הדין הוא שיחתום בה. ונראה שכוונתו כאשר נתבאר, שכל 'ענין קידוש' ראוי לחתום בה בברוך. מכיון שאינו רק מצוה פרטית, אלא ענין של קדושה ומצב כללי בישראל. ויתכן שזו אף כוונת רש"י מה שכתב - מידי דהוה אקידושא כיון דבלשון קדושה היא כקידוש היום, חתמינן בה דהיינו כאשר נתבאר, ולא מחמת דמיון הלשון, אלא כמו שכתב בשטמ"ק, שהוא דומה לקידוש, בזה שהוא 'ענין קידוש'.

כללי ומצב של קדושה שניתן לעם ישראל, דינה להיות ברכה ארוכה שחותמין בה בברוך, אף אם אין בה כ"כ אריכות לשון. ואילו בברכה פרטית גם אם יאריכו בדברים, נחשבת ברכה קצרה ולא קבעו לחתום בה.

ומזה הטעם ברכת 'קידוש היום' באה בארוכה ובחתימה, כיון שהברכה היא על עצם נתינת קדושת השבת לישראל, והשבת אינה מעשה פרטי ומוגדר, אלא שהשבת הוא יום של קדושה ומתנה טובה וכן מבטא את אות הברית בין הקב"ה וישראל והיא זכרון למעשה בראשית וזכר ליציאת מצרים. ובה מאריכים בברכת הקידוש לפרט את נקודת מהות השבת. וכיוצא בזה הוא בכל הברכות הארוכות, דוק ותשכח.

וכדוגמא אחת בולטת נזכיר את הברכות שבברית מילה. שיש בה שלש ברכות, שתיים הראשונות - 'על המילה', ו'להכניסו בבריתו של אברהם אבינו', הם קצרות. והברכה השלישית לאחר שכבר נתקיימה המצוה - ברכת אשר קידש ידיד מבטן וכו' ובה חותמין בא"י 'כורת הברית', שהיא ברכה ארוכה. נמצא בידינו מצוה אחת שברכותיה חלוקות לקצרה ולארוכה, והדבר אומר דרשני.

אך הביאור בזה כאמור, בשתי הברכות הראשונות באה הברכה על קיום הפרטי של המצוה, ולכן הברכה קצרה ללא אריכות וללא חתימה, ואילו הברכה השלישית באה על עצם כריתת הברית עם ישראל. ועניין כריתות הברית הוא מצב כללי שכאשר מברכין עליו בהכרח יש להרחיב הדיבור בזה, ואף חותמין בה. וכשקדו חכמים על תקנת מטבע הברכות, קבעו על מה ואיזה ענין קאי כל ברכה וברכה, ועל פיו תיקנו מטבע כל ברכה אם קצרה ואם ארוכה.

ולפי"ז יבואר הא דפליגי לגבי ברכת אירוסין, אם הוא דומה לקידוש היום, או שהוא דומה לברכת המצוות. דוודאי מצוות אירוסין שעוסק בה עתה, היא מצוה פרטית כשאר כל המצוות. שמקדש אשה כפי שציותה התורה, אמנם מכיוון שיש בה ביטוי

מחלוקת רבי טרפון ורבי עקיבא בברכת גאולה

בליל פסח בסיום סיפור יציאת מצרים, אנו מסיימים בברכה על הגאולה. אשר גאלנו וגאל את אבותינו וכו' וחותרים בה ברוך אתה ה' גאל ישראל. ובמטבע הברכה אנו מוסיפים כן ה' אלקינו ואלוקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וכו'.

ונחלקו במשנה רבי טרפון ורבי עקיבא בנוסח הברכה - 'וחותם בגאולה. רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים, ולא היה חותם. רבי עקיבא אומר כן ה' אלקינו ואלוקי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך וכו' עד ברוך אתה ה' גאל ישראל' (פסחים קטז).

הרי שפליגי ר"ט ור"ע בתרתי, תחילה נחלקו, אם חותרים בברכה 'ברוך אתה ה' גאל ישראל'. ועוד נחלקו אם מוסיפים במטבע הברכה גם תפילה ובקשה 'כן יגיענו ה' למועדים וכו'.

ועי"ש ברשב"ם ובתוס' (ד"ה וחותם) שכתבו דהא בהא תליא דמשום דס"ל לר"ע שמאריך בדברי בקשה ואומר כן ה' אלוקינו יגיענו כו' מש"ה חותם בגאל ישראל. כלומר שמכיון שהיא ברכה ארוכה, לכן צריך לחתום בה כמטבע ברכה ארוכה. אבל לר"ט אינו חותם בברוך, שמטבע קצר הוא, והוי כברכת הפירות והמצוות. וכפי כללי מטבע הברכות, שברכה קצרה אינה חותמת בברוך, וברכה ארוכה חותמת בברוך.

ויש לבאר שורש מחלוקתם, במה נחלקו, אם צריך להוסיף בברכה זו דברי ריצוי ובקשה.

ונראה לבאר על פי האמור שנחלקו רבי טרפון ורבי עקיבא במטבע ברכת אשר גאלנו. שהיא במהותה ברכה על הנס שאירע אז, כמו שאנו מברכים על כל נס: 'שעשה ניסים לאבותינו'. אך

מכיון שגאולה זו שהיתה במצרים אינה רק גאולה פרטית, שנגאלנו מאותה צרה שהיתה בימיהם. אלא שבאותה גאולה לקחנו הקב"ה להיות עמו ויהיה גואלינו לתמיד, ובכל הדורות, בכל עת צרה יבא לגאלינו. וכמו שאומרים בברכת גאל ישראל - 'מלכנו מלך אבותינו וגואלנו גואל אבותינו וכו' עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור ודור'. ובאותה גאולה החל בישראל מציאות של עם ה' שיהיו תמיד גאולי ה' ומצב כללי של מלכות ה' עלינו שנעשה הקב"ה אדון לעמו לכל הדורות, ומלך גבור לריבם ריבם לאבות ובנים. לכן סבירא ליה לרבי עקיבא, שברכת 'אשר גאלנו' היא ברכה ארוכה, כלומר שאינה רק ברכה על הנס הפרטי שהיה ביציאת מצרים כלילה הזה, אלא היא שבח וברכה על כללות מציאות הגאולה של ה' בעם ישראל. ולכן חותרים בה בברוך.

אולם רבי טרפון ס"ל שברכה זו של 'אשר גאלנו' באה רק על אותו מאורע פרטי של גאולת מצרים כלילה הזה, ולכן אינה אלא ברכה קצרה כשאר ברכת 'שעשה ניסים'. אמנם כשמברכים על כללות מצב הגאולה, דהיינו בברכת גאל ישראל שאחר ק"ש שחרית וערבית, מברכים ברכה ארוכה לכו"ע. ומפרטים בארוכה חסדי ה' שהוא גואלינו ופודינו מכל העריצים בכל דור ודור, וחותרים בה בברוך אתה ה' גאל ישראל.

ומאותו הטעם עצמו, נחלקו ר"ט ור"ע אם מוסיפים בה בקשה - 'כן ה' אלוקינו יגיענו למועדים וכו' שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך'. דלר"ע כיון שהיא ברכה ארוכה שעוסקת בכללות מצב הגאולה בישראל, משום כך הרי הוא מענין הברכה להוסיף בה דברי ריצוי ובקשה, שעוד יוסיף לגאלינו 'שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך'. אמנם לר' טרפון אחר שהיא ברכה קצרה על נס גאולת מצרים, אין להוסיף בה דברי ריצוי ובקשה?.

1. וכן כתב בטור סימן תעג ובב"י הביאו בשם הרוקה, שאין מזכירים 'שעשה ניסים' בקידוש כיון שמברך 'אשר גאלנו', וכן כתב בספר האורה לרש"י. וכן מבואר ביוצר לשבת הגדול בפיוט אלוקי הרוחות לר' יוסף טוב עלם - ואחר כך קידוש וזמן ואינו אומר נס עדיין, שצריך לאמרו באגדה וראוי לכפלו אין. ואכן מקומה בשעת סיפור הנס.

2. ועיין בהלכות חנוכה (סימן תרפב) שפסק המחבר דאין אומרים כשם שעשית ניסים ונפלאות כן תעשה וכו' ומשום - דכל

וזה ודאי שגם לר' טרפון, חג המצות וכל זכרון ציאת מצרים, הוא על חירותינו התמידית שיצאנו לחירות עולם. ולא רק על המאורע שהיה בעבר.

אלא שלדעת ר"ט ברכה זו של 'אשר גאלנו', אינה באה כי אם על אותו נס שאירע בלילה הזה, וכדוגמת שאר ברכות 'שעשה ניסים'.

חכמה ומוסר

כי השוחד יעוור עיני חכמים

האדם דיין בכל שעה

האדם נתקל בכל עת ובכל שעה בעניינים ובמצבים אשר הוא נזקק לשקול ולהכריע בהם. ובתוכם חלק גדול שעליו לדון עליהם האם הוא מצוה או עבירה, האם הוא דבר הגון וראוי או הוא דבר מגונה ואינו רצוי. ויש מהם עניינים דקים שכחוט השערה מבדיל בין הדרך הישרה וההנהגה המתוקנת להיפוכם.

והוא מעושר ההתמודדות שנתן הקב"ה לאדם בעולם הזה, שחכ הבחירה בין טוב לרע התלויה בו אינה רק שלטון ההחלטה לבחור בעשיית הטוב ולא להתפתות לנטיות היצר וחולשות התכונות, אלא ניתן לאדם גם כח ההכרעה לברר בליבו ולקבוע מהו הטוב והישר וכיצד היא ההנהגה הראויה. ומחובת האדם לעמוד על האמת בלי טשטוש ועירפול. ונמצא שאין די לו בבחירה בעשיית הטוב לבד, אלא גם בירור האמת והטוב נתבע מן האדם, וגם דבר זה נתון לטיב בחירתו ומצפונו, והאדם נבחן גם ביושר שיקולו ואמינות בירורו. ולפעמים הכרעות אלו הם ברגע כמימריה, והאדם בעצמו הוא העד והוא הדיין והוא המוציא לפועל, ותוך כדי דיון כבר נעשה הכל. וזוהי מציאות החיים שכל אדם יושב בכל עת כדיין ושופט השוקל וקובע את מעשיו והנהגותיו.

וכן עומדים לפני האדם לדיון מעשים שונים שעשו אנשים אחרים, או מצבים שונים שנתהוו, שנחזף לו

לשקול את ערכם וטיבם של המעשים והמצבים, בכדי לדעת איך להתייחס אליהם, וכיצד להגיב.

על האדם בהכרעותיו להיזהר בכל כללי המשפט

והנה כל הכללים שקבעה התורה בשופטים ודיינים חלים על כל אדם בשעה ששופט את ענייניו. וראשית דבר צריך להיות מבקש אמת ומשפט, ככתוב 'צדק צדק תרדוף' - כלומר לדרוש אחר האמת והצדק בעיון אמיתי לרדוף אחריהם ולבקשם בכל לב, ולא להזניח עצמו ולהכריע מתוך קלילות או עצלות המחשבה, אלא להעמיק אל פנימיות מאזני שיפוטו ולחתור בכל כח שיקול דעתו אחר האמת. כי כאשר הוא דן בענייני המצוות וההנהגה הישרה הרי בידי מאזני משפט להכריע בעניינים העומדים ברומו של עולם, ואשר כל חיי העולם הזה והעולם הבא תלויים בהם.

ומוטל על האדם בעת שהוא דן ושופט כל ענייניו להיות מתבונן בדבר בשום שכל והתבוננות אמיתית, כדיין הדן את הדין, מתוך הכרה נכונה ברצינות הדברים ואחריות שיפוטו בשבתו על מושב ההכרעה, כי כשאין ערכם של הדברים הנידונים חשוב דיו בעיניו, עלול להתרפות בעיון משפטו ולהתבונן בדברים מקופיא ולהכריע כלאחר יד. וכמו כן עליו להיזהר מאד לא 'להכיר פנים' ולתת עדיפות לאחד הצדדים שלבו חפץ בו, כי אם לדון בצדק וביושר כאילו אין הדבר נוגע אליו כלל.

דבר דהוי להבא תקנו בלהבא ובדבר דהודאה הוי לשעבר ועיקר על הניסים הוי כלשעבר [ב"י]. ופסק שם בשו"ע דעביד כמו עביד ודעביד כמו עביד. ולכאורה הוא שייך למחלוקת התנאים בזה כאן. שגם כאן היא ברכת הודאה, ונחלקו אם יש להוסיף בקשה על העתיד כן יגיענו למועדים ולרגלים אחרים שמחים בבני עירך. וא"כ הוי האי פלוגתא כתנאי. אמנם לפי מה שביארנו לא שייכי מידי להכא, דכאן מכיון שהיא ברכה על כללות ענין הגאולה שה' גואל אותנו תמיד, משום הכי הוי מענין הברכה לבקש על גאולה העתידה. אבל על הניסים הוא הודאה על אותו נס פרטי.

האדם מלא בנגיעות ועליו להתעלות מזה

ובעיקר יש לאדם לזכור תמיד את אזהרת התורה, 'כי השוחד יעוור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים'. כלומר, שאפילו החכם והצדיק אינו משוחרר מתקלה זו, ובאם יקח שוחד אזי יאבד את שיקול דעתו הנכון ויטה את המשפט.

והנה דיין היושב בדיון בידו להיזהר מכל נטילת שוחד, אולם כאשר האדם דן בענייני עצמו הרי הוא משוחד מכל צד ומלא בנגיעות, ובכדי לדון בצדק ובאמת עליו להתנער בדעתו ולזכך עצמו מהנגיעה העצמית. ואם לא יחשוד עצמו ולא יזהר זהירות יתירה ולא יעמיד עצמו במבחן של ביקורת עצמית, בוודאי יטה מן הדרך ויטעה את עצמו, כי כח הנגיעה מעוות את עצם כח השיפוט ומטהו עד שנדמה בעיניו שכך הוא האמת, וכדכתיב 'כל דרך איש ישר בעיניו' (משלי כא,ב), וממציא לעצמו הוראת היתר לפי שעה. והגם שבדרך כלל אחר כך כאשר הנגיעה מסתלקת לבו נוקפו, אולם בשעת מעשה, השוחד של הנגיעה מטהו להאמין כי טוב עשה. וכמו שהוכיח הנביא - הוי האומרים לרע טוב ולטוב רע, שמים חושך לאור ואור לחושך, שמים מר למתוק ומתוק למר (ישעיה ה,כ).

ולפעמים רואים אנשים העושים שגיאות ועוולות חמורות אשר כל הסובבים אותם רואים את חומרתם, ואילו הם בטוחים באמת ובתמים בצדקת דרכם, משום שהשתלט עליהם חולי הנגיעה ואינם חושדים את עצמם כי נכשלו מחמת הטעיית השוחד. וכמו שאמר החכם מכל אדם - 'יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות' (משלי יד,יב). והרבה פיקחות וערמה צריך האדם כדי לעמוד על תחבולות היצר ומעלליו, ולדעת היאך היא הדרך הישרה. וצריך לבקש מאת ה' שינחהו בדרך אמת לראות נכוחה.

כח השוחד לעוות עד שאינו רואה כלל הצד השני
הפסוק מלמדנו על שני פעולות שגורם השוחד, 'יעוור עיני חכמים', ו'יסלף דברי צדיקים'. השוחד הוא גם 'מעוור' וגם 'מסלף'. גם שנגרם עוורון בראיית הדברים, שאין רואים מה שיש באמת. כלומר שמתעלם מן הנתונים והמציאות האמיתית, וגם

שמטעה לראות מה שאין קיים במציאות כלל. והוא דבר מבהיל שיש מציאות כזאת בטבע האדם שיכול להדחיק בעצמו ידיעות שאינן נוחות לו, ומאידך בכח דמיונו יכול לשכנע את עצמו ולהיות סבור שישנה מציאות כזאת בעוד שלאמיתו של דבר אינה קיימת כלל. כלומר שהאדם יכול ברצונו לראות קיום לסברות וטיעונים שאין בהם ממש, ובכוח הנטיות שלו עלול הוא להתעלם ולשלוש צדדים שהם ברורים בעליל.

זה דבר מופלא שאין כמוהו בכל כוחות האדם, כי העיניים אין בהם אפשרות שלא יראו את המציאות הקיימת, וגם אינם מסוגלים לראות את מה שאינו קיים, וכמו כן כל החושים, ודווקא כח זה שהוא גולת הכותרת של האדם והוא החכמה והסברה, מושפע מנטיות לבו, עד כדי שיתכן שלא יראה את הדבר הגלוי לכל, ומאידך אפשר לו לראות "בחוש" מה שאין קיים כלל.

ובכח הנגיעה לפעמים נעשה האדם "תלמיד חכם" ובעל סברא דקה וכושר ניתוח שמעולם לא הכיר בעצמו, ולפתע מביא לו היצר הרע חבילי סברות, ומזכיר לו נשכחות, וידיעות בהלכה פתאום צצות במוחו, להתיר לו את האסור או להיפטר מן המצוה. [ובוודאי כאשר הדבר בכדי שיעשה, מוטל על האדם להתייעץ בתלמידי חכמים ולא להכריע בעצמו. וכדאמרו 'עשה לך רב והסתלק מן הספק' (אבות פ"א משנה טז), וגם דבר זה צריך התגברות על פיתוי היצר הלוחש לו שהדברים פשוטים וברורים בלי ספק].

הנגיעה עלולה לעקם את שכל האדם

ועוד יש 'סילוף', שמסלף ומעקם ומטה את המשמעות של הדברים, ומכח הנגיעה מתחדשים לו סברות מחודשות הרחוקות מן האמת, ומקלו יגיד לו מחמת נטייתו סברות להקל, והנה הוא עצמו כשיש לו נגיעה להחמיר כגון כשיצרו מטהו לחפש מומים ולבקר את זולתו, אזי באותו הדבר עצמו מוצא הוא את כל החומרות והדעות האוסרות. וכפי שאמר הנביא 'עקוב הלב מכל ואנוש הוא מי ידענו' (ירמיה יז,ט). ולבו כחומר ביד היוצר לכל אשר יחפוץ יטנו.

ועל האדם תמיד לחשוד את שיקול דעתו, ולא

ברכת מזל טוב

מקרב לב אנו משגרים את ברכותינו המאליפות, לידידנו עוז, מגדולי העושים והמעשים לכלל ולפרט, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, איש חמודות ורב תבונות, אוהב התורה ולומדיה, באהבה מיוחדת מוסר עצמו ורעינו לכבוד תורת רבינו הבן מלך זצוק"ל בנדיבת הונו ואונו, מוחו וליבו, מגדולי תומכי מכונו מגדיל עצה ומרחיב תושיה בכל מכמני ניהול המכון

הרה"ח רבי **בן ציון שטיינברג שליט"א**

ואתו עמו נוות ביתו החשובה תחי' תומכת נאמנה בכל מפעלות הקודש

לרגל שמחת נישואי בנו

החתן החשוב **יעקב הי"ו**

מבחירי ישיבת תורת ה'

בשעט"מ

עב"ג הכלה החשובה תחי'

בת ידידנו הרה"ח רבי **בעריש קורנבליט שליט"א**

יהי רצון שיזכו הוא ומשפחתו לרוות רוב נחת דקדושה מהם ומכל צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והקמת התורה תעמוד לכם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה ולברכה אמן

בברכה

הנהלת המכון

התודה והברכה לידידנו הכבדים מתומכי מכונו שנשלחו חלק בהוצאות גיליון זה

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו

הר"ר **משה רובינפיין שליט"א**

לרגל נישואי בתו

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו

הר"ר **פינחס ברא"י קרישבסקי שליט"א**

לרגל הולדת הבת

ברכת מזל טוב לידידנו הנכבד, מחשובי אברכי קהילתנו

הר"ר **משה סירוטה שליט"א**

לרגל הולדת הבן

לסמוך על עצמו, כי אם לעמוד על המשמר ולעיין היטב ולבדוק את כל החלטותיו אם באמת אין בהם השפעת הנגיעה. כי גם כאשר כבר החליט האדם להתעלות וחרג מתניו בעוז להתנהג כראוי, ושומע בקול המוסר המכריח אותו, הנה עדיין מפתהו היצר לראות במעשים אשר לבו נוטה אליהם כי הם מעשים ישרים. ועל זה ידו כל הדוים שכלי הביקורת עצמו טעון ביקורת רבה ובחינה מדוקדקת, ערבך ערבא צריך.

אכן כאשר האדם מבקש את האמת בכל לבו באמת ובתמים בוודאי ה' יהיה בעזרו ויגיע לראות נכונה ולהכריע בצדק, כי ניתן לו לאדם כח להתעלות מעל כל הנגיעות ולשפוט את הדברים לאמיתתם ולאשורם. ואמרו (יומא לח.) 'הבא ליטהר מסייעין אותו', (מכות י.) 'בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו'.

ברכת מזל טוב

מקרב לב אנו משגרים את ברכותינו המאליפות, למעלת כבוד האי גברא רבה ויקרא, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, רודף צדקה וחסד, איש חמודות ורב תבונות איש חי רב פעלים, מגדולי תומכי מכונו עומד לימינו בכל עת ביד רחבה ובנפש חפצה במסירות ובנאמנות, למען הוצאת ספרי רבינו זצוק"ל

הרה"ח רבי **יהושע פרוש שליט"א**

אשר ליבו פתוח וער לכל פעולות "מכון כתיב בן מלך" ואתו עמו נוות ביתו החשובה תחי' תומכת נאמנה בכל מפעלות הקודש

לרגל שמחת הבר מצוה לבנו

יהי רצון שיזכו הוא ומשפחתו לרוות רוב נחת דקדושה ממנו ומכל צאצאיהם לתפארת המשפחה הנכבדה וזכות החזקת והקמת התורה תעמוד לכם להתברך בכל הברכות האמורות בתורה וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה ולברכה אמן.

בברכה

הנהלת המכון

בחסות

המעוניינים לתרום את הוצאות הגיליון לזיכוי הרבים,
נא לפנות ל- 054-8422488 או למייל mechonbenmelech@gmail.com